כפר עולמי · יחידה 3: אי־שוויון מרחבי · חוברת קטנה

מודדים פיתוח: מדדים ורצף

חוברת תלמיד · **בסיסי**

מדחום, לחץ דם ודופק – ככה בודקים גם את "הבריאות" של מדינה.

שם:	כיתה:	תאריך:

מה בחוברת?

1. מושגי מפתח
2. קוראים: מדחום למדינה
3. חלק א׳ – מתרגלים מושגים
4. חלק ב׳ – בודקים הבנה
5. חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים
6. כרטיס יציאה ✂

משחקים לשיעור הזה (חידון מהיר, איש תלוי, טריוויה ועוד) באתר: https://geo-z-chovrot-tiny.sites.tab.bot/

יצרה: רוית ראש בן ישי

מושגי מפתח

קראו את המושגים. נשתמש בהם בכל החוברת.

תוחלת חיים
כמה שנים חיים בממוצע.
לדוגמה: בממוצע חיים יותר משמונים שנה

מדד פיתוח
מספר שמראה כמה מדינה מפותחת.
לדוגמה: אחוז האנשים שיודעים לקרוא

ריבוי טבעי
כמה נולדים פחות כמה נפטרים.
לדוגמה: נולדו 20ונפטרו 5מכל אלף

תמותת תינוקות
כמה תינוקות לא שורדים את השנה הראשונה.
לדוגמה: מספר נמוך מעיד על רפואה טובה

אינדקס הפיתוח
ציון אחד מבריאות, לימודים וכסף.
לדוגמה: מדינה עם ציון קרוב ל-1

תמג לנפש
כמה עושר יש לכל תושב בממוצע.
לדוגמה: מדינה עשירה עם תוצר גבוה לכל אדם

מדינות מתפתחות
מדינות שעדיין מתפתחות.
לדוגמה: מדינות עם הכנסה נמוכה ותשתיות חסרות

רצף הפיתוח
שורה של מדינות מהפחות מפותחת ועד המפותחת.
לדוגמה: מדינות מסודרות לפי הציון שלהן

קוראים

מדחום למדינה

רופאה בודקת חום, דופק ולחץ דם. כך היא יודעת אם אדם בריא. גם גאוגרפים בודקים כמה דברים. כך הם יודעים כמה מדינה מפותחת. כל בדיקה כזאת נקראת מדד.

מדד אחד הוא כמה שנים חיים בממוצע. מדד אחר הוא כמה כסף יש לכל תושב. עוד מדד הוא כמה אנשים יודעים לקרוא ולכתוב. יש גם מדד של אינטרנט ושל מים נקיים.

יש ציון אחד שמחבר כמה מדדים. הציון הוא בין 0ל- .1מדינה מפותחת מאוד מקבלת ציון קרוב ל- .1אבל מדד אחד לבד יכול לבלבל. לכן תמיד מסתכלים על כמה מדדים יחד.

חלק א' – מתרגלים מושגים

בחלק הזה נחבר כל מושג להגדרה שלו, ונזהה דוגמאות מהחיים.

1. התאימו: כתבו בריבוע את האות של ההגדרה המתאימה.

1. מדד פיתוח	**א.** כמה תינוקות לא שורדים את השנה הראשונה.
2. תוחלת חיים	**ב.** כמה עושר יש לכל תושב בממוצע.
3. תמותת תינוקות	**ג.** מספר שמראה כמה מדינה מפותחת.
4. ריבוי טבעי	**ד.** כמה שנים חיים בממוצע.

5. תמג לנפש

ה. כמה נולדים פחות כמה נפטרים. ☐

2. השלימו: לאיזה מושג מתאימה כל דוגמה?

מחסן מילים: מדינות מתפתחות אינדקס הפיתוח רצף הפיתוח

1. מדינות עם הכנסה נמוכה ותשתיות חסרות – זו דוגמה ל־_____
2. מדינות מסודרות לפי הציון שלהן – זו דוגמה ל־_____
3. מדינה עם ציון קרוב ל-1 – זו דוגמה ל־_____

חלק ב' – בודקים הבנה

חזרו לקטע הקריאה. הקיפו את התשובה הנכונה, וסמנו נכון או לא נכון.

1 למה גאוגרפים משתמשים בכמה מדדים?

- ◯ א. כי מדד אחד לבד יכול לבלבל
- ◯ ב. כי זה כיף
- ◯ ג. כי אין מדינות
- ◯ ד. כי מדדים צבעוניים

2 מה זו תוחלת חיים?

- ◯ א. כמה ילדים בכיתה
- ◯ ב. כמה שנים חיים בממוצע
- ◯ ג. כמה כסף יש
- ◯ ד. כמה בתים יש

3 איזה ציון מקבלת מדינה מפותחת מאוד?

- ◯ א. 0
- ◯ ב. מינוס 5
- ◯ ג. קרוב ל-1
- ◯ ד. 100

4 מה מבין אלה הוא מדד לחינוך?

- ◯ א. מספר המכוניות
- ◯ ב. כמות הגשם
- ◯ ג. גובה ההרים
- ◯ ד. כמה אנשים יודעים לקרוא ולכתוב

5 מה אפשר ללמוד ממי שתייה נקיים?

- ◯ א. אם יש רווחה ובריאות טובה
- ◯ ב. מה מזג האוויר
- ◯ ג. כמה שירים יש
- ◯ ד. מה השפה

נכון או לא נכון? אם לא נכון – תקנו בשורה.

		נכון	לא נכון
1	מדד אחד מספיק כדי לדעת הכול על מדינה.		
2	במדינה מפותחת אנשים חיים בדרך כלל יותר שנים.		
3	הציון המשולב יכול להיות 50.		
4	גישה לאינטרנט היא גם מדד לפיתוח.		

חלק ג' – חושבים כמו גאוגרפים

כאן אין תשובה אחת נכונה. כתבו במשפטים מלאים והסבירו את דעתכם.

1 אם הייתם בודקים כמה מדינה מפותחת, מה הייתם בודקים? כתבו שני דברים.

התחילו כך: הייתי בודק/ת...

2 למה לדעתכם במדינה מפותחת חיים יותר שנים?

התחילו כך: כי...

כרטיס יציאה – מודדים פיתוח: מדדים ורצף

גזרו לאורך הקו המקווקו ומסרו למורה. שם: _____

1 מדד הוא...

2 מדד אחד שלמדתי: ...

3 למה צריך כמה מדדים?

איך הבנתי? ◯ הבנתי היטב ◯ הבנתי חלקית ◯ אני צריכים/ות עזרה